

น้ำหมากมนต์คนล้านนา

ชะงูการท้าทายแก้ตุ่มอักเสบ

ผู้คนสมัยก่อนชอบกินหมาก กินเหมียงเป็นอาหารว่าง ขบเคี้ยวเล่นให้สนุกปาก แต่ยังมีประโยชน์อย่างในด้านอื่นๆ เช่น ชี้น้ำหมากหรือชานหมากของพระภิกษุสงฆ์องค์ๆที่มีชื่อเสียงดังๆ ลูกศิษย์ลูกหาจะนำมาเป็นเครื่องรางของขลัง ส่วนชี้น้ำหมากจะนำมาเป็นยาสมุนไพร เสกมนต์ทำเป็นยาไล่แผลเน่าเปื่อยหรือที่ผู้คนล้านนาเรียกกันว่า “ตุ่มพัวะตุ่มหม” (คือแผลเน่าเปื่อยแฉะ) นั่นเอง

จะว่าไปคนเรานี้มีความรู้ มีความสามารถนำเอาสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมาทำประโยชน์มากมาย แม้แต่สิ่งที่เหลือใช้ ไม่ต้องการของคนหนึ่ง แต่กลับเป็นความต้องการของอีกคนด้วยเหตุนี้ น้ำหมากของผู้คนสมัยก่อน จึงมีค่าเหมือนกับยาขนานหนึ่งเลยทีเดียว

แม่อุยเสาร์แก้วท่านเล่าว่า “เมื่อ

แล้ว ไม่มีการเสกเป่าพระคาถาอาจทำให้ผู้คนที่เป่าโรคอยู่อาจเกิดความรังเกียจ ไม่ยอมรับเอาน้ำหมากมาใช้ทาแผล พอหอมพื้นบ้านจึงต้องใช้เชิงจิตวิทยานำน้ำหมากมาเสกเป่ามนต์พระคาถาไล่ลงไปเพื่อให้เกิดกำลังใจแก่ผู้ป่วย และยอมรับการรักษา

น้ำหมากมนต์ ต้องเป็นน้ำหมากที่ผู้คนเคี้ยวแล้วไม่มีเชื้อโรคเจือปน เพราะบางคนอาจมีเชื้อโรคในปาก เมื่อเคี้ยวหมากอาจมีเชื้อโรคเปื้อนปนออกมากับน้ำหมาก แต่พอหอมก็บอกว่า การที่คนเคี้ยวหมากทำให้เชื้อโรคส่วนมากหายไปเพราะไม่ว่า ใบพลู ปูน

★ แอ็บหมากของชาวล้านนาสมัยก่อนใช้ใส่เครื่องหมากพลูเคี้ยวเป็นอาหารว่าง.

ตอนที่ยังหนุ่ม ผู้คนส่วนมากมักเป็นตุ่ม หรือแผลเน่าเปื่อย ที่เรียกกันว่า ตุ่มดำควาย (ตุ่มตาควาย) ซึ่งเป็นแผลที่เรื้อรังมานาน รักษาเท่าไรก็ไม่หาย แม้จะใช้ยาแผนปัจจุบันทาทุกวันทุกวัน ดูเหมือนว่าแผลเน่าเปื่อยก็ยังคงอยู่ต่อไป ติดตัวราวกับเงาตามตัวจะหาไม่ ด้วยความสังเกตเห็นของพ่อหอมพื้นเมือง จึงนำน้ำหมากมาเสกมนต์ไล่แผล ไม่นานแผลก็เริ่มมีริมขอบหอมแห้งย่นแผลให้เล็กเข้าๆ และหายเป็นปกติไปในที่สุด”

พ่อหอมพื้นบ้านได้ให้เหตุผลว่า การที่น้ำหมากมีตัวยายอยู่เพราะตัวไล่หมากมีรสฝาดเป็นสมุนไพรรักษาแผลที่เนื้อหดรตัวได้เร็ว ขณะที่ปูนเป็นของร้อนช่วยฆ่าเชื้อโรค ใบพลูก็มีรสร้อนช่วยปูนฆ่าเชื้อโรคอีกต่อหนึ่ง ส่วนหนังก้อหรือเปลือกก้อมีรสฝาด ช่วยสมานแผลได้ดี ด้วยเหตุนี้เองน้ำหมากจึงมีผลที่นำมารักษาแผลเน่าเปื่อย

อย่างไรก็ตาม หากนำน้ำหมากมา

ซึ่งเป็นของร้อนเหล่านี้ได้ช่วยฆ่าเชื้อโรคในปากอยู่แล้ว โดยเฉพาะผู้ที่ปากเป็นแผล หากเคี้ยวหมากจะทำให้แผลในปากหายได้ คนสมัยก่อนจึงมีเขี้ยวหรือฟันแท่งที่ติดทนนาน แม้จะมีฟันสีดำเพราะน้ำหมาก แต่ก็เป็นที่นิยมของผู้คนสมัยก่อน

น้ำหมากมนต์คนล้านนาชะงูการท้าทายสมนไพรรักษาแผลเน่าเปื่อย ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนสมัยก่อนใช้สิ่งที่เหลือใช้มาเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน.

แหล่งข้อมูล

- ◆ สัมภาษณ์แม่อุยอายุ 84 ปี จำนวน 1 คน
- ◆ ภาพหม้อแอ็บหมาก ศูนย์พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อชุมชน วัดสันกำแพง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

● โดย...นิคม พรหมมาเทพย์